

Код младочеа после затварања Крамаржова вођство преузима Рашин. Рад није престајао, нови људи су узимани у сарадњу, обавештајна служба допирала је и до министарских кабинета у Бечу. Али 12 јуна 1915 затворен је и Рашин.

Затварањем Клофача, Крамаржа и Рашина и емигрирањем Масариковим Чеси су изгубили четворицу главних вођа. Они су до лета 1915 успевали да спрече давање изјава лојалности. Руски порази 1915 ојачали су струју „активиста“. Прву изјаву лојалности владару и држави даје ванредни конгрес савеза чешких општина 18 јула 1915, готово годину дана после почетка рата (556—557).

Леп је код Гђе Паулове опис истраге над Крамаржом и Рашином, посебице сукоба Рашина и Премингера (566—573). Премингер, судија истражитељ, Немац пореклом, онакав, како га Паулова приказује, био је много бољи од неких судија тога времена у Босни, па, ипак, ни гђи Пауловој ни иком од Чеха не пада ни на ум да по његовим исказима суде дела својих људи из борбе за ослобођење, како се то код нас ради поводом књиге злогласног судије истражитеља Пфефера о Сарајевском атентату. . . .

Исти прогони и затварања по Чешкој и потребе да се Масарику пошаље помоћ у сарадницима из завичаја натерали су и др. Бенеша да бежи у иностранство. Његовим одласком у Швајцарску у септембру 1915 завршава се прва књига „историје Мафије“.

Особитим интересом очекује се друга књига овог монументалног дела.

Васо Чубриновић

ČASOPISI*)

Лейхойис Матице српске. Књиге 300—346, Нови Сад 1918—1936.¹⁾

Најстарији наш књижевно-научни часопис је Летопис. Почео је излазити у Пешти 1825 године под насловом Србске Летописи, а први му је уредник његов оснивач и покретач Георгије Магарашевић. Оснивањем Матице Српске 1826 године Летопис постаје њен орган. До 1864 године Летопис је излазио у Пешти, а те године преселила се Матица у Нови Сад и отада Летопис стално излази у Новом Саду. У Летопису је, нарочито у првим његовим књигама, објављено врло много грађе и расправа из војвођанске књижевне, политичке и културне исто-

*) Prikaz jugoslovenskih časopisa iz 1938 objaviće se u JIČ, IV, 3—4 sv. — Ur.

¹⁾ Књига 300 изашла је 1922, 301, 1923; 302, 1924; 303—306, 1925, 307—310, 1926; 311—314, 1927; 315—318, 1928; 319—322, 1929; 323—326; 1930; 327—330, 1931; 331—334, 1932; 335—338, 1933; 339—342, 1934; 343—346, 1936; 347, 1937; 348, 1938.